Euroopa Parlament
2024-2029

Eelarvekomisjon

2024/0274(COD)

22.11.2024

EELARVEHINNANG

Esitaja: eelarvekomisjon

Saaja: põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon

mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2020/2220 seoses Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) raames võetavate erimeetmetega loodusõnnetustes kannatada saanud liikmesriikidele täiendava abi andmiseks (COM(2024)0495 – C10-0148/2024 – 2024/0274(COD))

Eelarvehinnangu raportöör: Hélder Sousa Silva

PA_LegEvaluation

EELARVEHINNANG

põllumajanduse ja maaelu arengu komisjonile, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2020/2220 seoses Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) raames võetavate erimeetmetega loodusõnnetustes kannatada saanud liikmesriikidele täiendava abi andmiseks
(COM(2024)0495 – C10-0148/2024 – 2024/0274(COD))

Eelarvekomisjon esitas vastavalt kodukorra artiklile 58 ettepaneku kohta eelarvehinnangu ja jõudis järgmisele järeldusele:

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid[1],

– võttes arvesse nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027[2],

– võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava[3],

A. arvestades, et hiljuti ELis toimunud loodusõnnetused, mis on seotud kliimamuutustega, on avaldanud asjaomastes piirkondades elavale ja töötavale maaelanikkonnale laastavat mõju, hävitades märkimisväärse osa põllumajandus- ja metsandustootmispotentsiaalist, põhjustades kõnealuste piirkondade põllumajandustootjate, metsavaldajate ja maaettevõtete märkimisväärse sissetulekukao, suurendades niisugustest õnnetustest tingitud haavatavust Euroopa toidusüsteemis ning ohustades ELi toiduga kindlustatust ja traditsiooniliste toodete kättesaadavust;

B. arvestades, et eelarvehinnangus uuritakse algatuse või seadusandliku ettepaneku vahetut mõju ja ka kaudsemat mõju eelarve seisukohast vaadatuna;

C. arvestades, et vastavalt kodukorrale uuritakse eelarvehinnangus, kas õiguslikult siduva akti ettepanekus nähakse ette piisavad rahalised vahendid ja inimressursid, ning hinnatakse kavandatava rahastamise võimalikku mõju muudele liidu programmidele või poliitikavaldkondadele; arvestades, et samuti tuleb kindlaks teha, kas ettepanek on kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku, omavahendite süsteemi ja sellele vastava institutsioonidevahelise kokkuleppega ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL, Euratom) 2024/2509[4] sätestatud eelarvepõhimõtetega;

D. arvestades, et Euroopa Parlament püüab viia oma seadusandlikud ja eelarvealased

[1] ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
[2] ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.
[3] ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.
[4] ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

volitused omavahel kooskõlla, et tugevdada oma institutsioonilist rolli otsustuste tegemise protsessis;

E. arvestades, et Euroopa Parlament on nõudnud ja toetanud varasemaid algatusi, mille eesmärk on suurendada ELi eelarve kriisile reageerimise suutlikkust, muutes rahastamiskõlblikkuse kriteeriume eelarve jagatud täitmise alla kuuluvate fondide eraldiste kasutusotstarbe muutmist silmas pidades; arvestades, et oldi arusaamisel, et sellised muudatused ei tohiks mõjutada ühtekuuluvus- ja ühise põllumajanduspoliitika fondide riiklikke eeljaotusi;

F. arvestades, et osa Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi rakenduskava kulukohustustest, kaasa arvatud need, mida rahastatakse taasterahastu „NextGenerationEU“ laenu võtva skeemi alusel sihtotstarbelisest tulust, on jagatud rohkem kui 10 liikmesriigi vahel ja alates 2024. aasta oktoobrist ohustab seda kohaldatava 2014.–2022. aasta Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) õigusraamistiku N+3 reegli alusel kulukohustuste vabastamine;

G. arvestades, et seadusandliku muudatuse eesmärk on võimaldada eelarve suuremat paindlikkust EAFRD uute meetmete rahastamiseks ümberjaotuste tegemisel, et anda alates 1. jaanuarist 2024 toimunud loodusõnnetustes kannatada saanud liikmesriikidele täiendavat sihtotstarbelist abi ja võimaldada neile paindlikkust;

H. arvestades, et muutmismääruse peamine eesmärk on aidata põllumajandustootjaid, metsavaldajaid ning teatavaid väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEd), kes on loodusõnnetustes kõige enam kannatada saanud, sihipärase likviidsuse pakkumisega, sealhulgas ühekordsete kindlasummaliste maksetena, mille suurus on kuni 42 000 eurot toetusesaaja kohta;

1. märgib, et komisjoni väitel on ettepanek kulukohustuste osas eelarve seisukohast üldiselt neutraalne; täheldab siiski mitmesugust mõju eelarvele;

2. tuletab meelde, et Euroopa Parlament on korduvalt nõudnud, et Euroopa Liidu Solidaarsusfondi vahendeid suurendataks, sest loodusõnnetusi juhtub järjest rohkem ja need on üha rängemad, ja et menetlusi kiirendataks ja lihtsustataks, et toetus jõuaks loodusõnnetustes kannatada saanud liikmesriikide ja piirkondadeni kiiremini; rõhutab vajadust halduskorra lihtsustamise järele, et võimaldada rahaliste vahendite kiiret kasutuselevõttu ja kindlasummaliste maksete kasutamist põllumajandustootjate, traditsiooniliste toodete tootjate, metsandusettevõtjate ja VKEde puhul;

3. tuletab meelde, et Euroopa Parlament on korduvalt kritiseerinud varasemalt kavandatud vahendite kasutamist hädaolukordadele reageerimise vahendina, ning on seisukohal, et selline lähenemisviis võib kahjustada pikemaajalisi poliitika- ja investeerimiseesmärke, mis on seatud Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi õigusraamistikus; tunnistab siiski, et kõnealuse ettepanekuga on pakutud pragmaatiline lahendus ebapiisava eelarvepaindlikkuse ja kriisile reageerimise suutlikkuse käsitlemiseks ELi eelarves, et kannatada saanud elanikkonna vajadustele kiiresti reageerida;

4. tunnistab, et kuna teatavates liikmesriikides kasutatakse maaelu arengu vahendeid aeglaselt ja mitmel eelarvereal on täitmismäär alla 75 %, võivad paindlikkusmeetmed olla õigustatud;

5. peab kahetsusväärseks, et kirjalikus muutmisettepanekus nr 1/2025 ei ole finantsselgitust ega ühtegi viidet, mis oleks võrreldav piirkondlikku erakorralist ülesehitustoetust (RESTORE) käsitlevale ettepanekule[5] lisatud finantsselgitusega ning mis selgitaks maksete ajakavale avalduvat mõju ja kvantifitseeriks selle; tuletab meelde, et sellel on otsene mõju liikmesriikide osamaksetele ELi eelarvesse; nõuab, et komisjon esitaks sellekohase teabe;

6. tunneb heameelt käegakatsutava rahalise toetuse üle, mida antakse Euroopa solidaarsuse konkreetse väljendusena põllumajandustootjatele, sealhulgas väikestele ja väikese sissetulekuga põllumajandustootjatele ning traditsiooniliste toodete tootjatele, metsandusettevõtjatele ja VKEdele, kes on langenud looduskatastroofide, näiteks tõsiste üleujutuste, põudade ning metsa- või maastikupõlengute ohvriteks; tunnistab vajadust tegeleda kiiresti sissetulekukaoga, millega seisavad hiljutiste laastavate kliimaga seotud katastroofide tõttu silmitsi ELi põllumajandustootjad, metsandusettevõtjad ning VKEd, kes tegelevad põllumajandus- ja metsandustoodete töötlemise, turustamise või arendamisega; tunneb heameelt asjaolu üle, et kõnealuse ettepaneku kaudu antava rahalise toetuse puhul tuleks seada esikohale toetusmeetmed, mis põhinevad parema taastamise põhimõttel, sillutades teed terviklikumale ja ennetavamale ELi toetusele, mida antakse selleks, et edendada valmisolekut ja vastupanuvõimet ELi maapiirkondades; rõhutab, et täiendavat rahalist toetust tuleb anda elatuspõllumajanduse jaoks ning väikese sissetulekuga põllumajandustootjatele ja traditsiooniliste toodete tootjatele; toonitab, et täiendavad rahalised vahendid võiks maapiirkondadele teha kättesaadavaks ELi 2025. aasta eelarve ELi elanikkonnakaitse mehhanismi alusel;

7. tuletab meelde üldist tähelepanekut, et enamiku ELi toetuste liikide puhul tekitab 100 % ELi kaasrahastamismäär, mis annab küll tõhusaid tulemusi, küsimusi seoses poliitika ja programmide rakendamiseks kasutada olevate väiksemate üldsummadega ning riikliku, piirkondliku ja kohaliku isevastutusega; on siiski veendunud, et katastroofiabi ja kiireloomulise likviidsustoetuse vajalikkuse puhul on see igati õigustatud; toonitab vajadust konsulteerida kannatada saanud põllumajandustootjate, metsandusettevõtjate, VKEde ja sidusrühmadega, et pakkuda realistlikku ja sihipärast toetust;

8. tuletab meelde, et kaitse taseme säilitamise künnise vabatahtlik alandamine võib tuua kaasa niisuguste kulude madalama taseme, mida võidakse arvesse võtta ELi eelarve horisontaalsete prioriteetide asjakohastes peavoolustamise eesmärkides, tunnistades samas vajadust sellise paindlikkuse järele, et teha ümberjaotamisi uue meetme ja olemasoleva põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamise allmeetme rahastamiseks, eelkõige viisil, millega suurendatakse vastupanuvõimet;

9. täheldab, et meetme teisene eesmärk on vältida 2021. ja 2022. aastal võetud veel kasutamata eelarveliste kulukohustuste kohest vabastamist; on seisukohal, et see mõjutab hiljuti muudetud mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestatud astmelise mehhanismi etapi 3a (taasterahastu „NextGenerationEU“ erivahendi kulukohustuste vabastamise osa) alusel kättesaadavate vahendite taset;

10. on seisukohal, et pikemas perspektiivis peaks arenenum ja tõeline eelarve paindlikkus

[5] 21. oktoobri 2024. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse piirkondlikku erakorralist ülesehitustoetust (RESTORE) ning millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1057 (COM(2024)0496).

võimaldama võrreldavatel juhtudel teha eelarves ümberpaigutusi, et rahalisi vahendeid kasutataks sihtotstarbelise kuluinstrumendi raames, millel on oma eelarverida, õiguslik alus ja juhtimisraamistik, mis sobivad paremini hädaolukordadele reageerimiseks ja likviidsustoetuse jaoks;

11. märgib lõpetuseks, et ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2020/2220 seoses Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) raames võetavate erimeetmetega loodusõnnetustes kannatada saanud liikmesriikidele täiendava abi andmiseks, on kooskõlas kodukorra artikli 58 lõikes 3 osutatud elementidega.

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT EELARVEHINNANGU RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI

Eelarvehinnangu raportöör kinnitab oma ainuvastutusel, et ei saanud mingit sisendmaterjali üksuselt või isikult, kes tuleks kodukorra I lisa artikli 8 kohaselt käesolevas lisas ära märkida.

EELARVEHINNANGU ESITAVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) raames võetavad erimeetmed loodusõnnetustes kannatada saanud liikmesriikidele täiendava abi andmiseks
Viited	COM(2024)0495 – C10-0148/2024 – 2024/0274(COD)
Vastutav komisjon	AGRI
istungil teada andmise kuupäev	BUDG 13.11.2024
Eelarvehinnangu raportöör nimetamise kuupäev	Hélder Sousa Silva 13.11.2024
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	21.11.2024
Vastuvõtmise kuupäev	21.11.2024
Lõpphääletuse tulemus	+: 31 –: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Georgios Aftias, Isabel Benjumea Benjumea, Tomasz Buczek, Tamás Deutsch, Angéline Furet, Thomas Geisel, Jean-Marc Germain, Sandra Gómez López, Fabienne Keller, Janusz Lewandowski, Giuseppe Lupo, Ignazio Roberto Marino, Fernando Navarrete Rojas, Matjaž Nemec, Danuše Nerudová, Ruggero Razza, Bogdan Rzońca, Hélder Sousa Silva, Nicolae Ştefănuță, Joachim Streit, Carla Tavares, Nils Ušakovs, Auke Zijlstra
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Moritz Körner, Tiago Moreira de Sá
Lõpphääletuse ajal kohal olnud parlamendiliikmed kodukorra art 216 lg 7 alusel	Christophe Bay, Udo Bullmann, Andrzej Buła, Gheorghe Falcă, Ştefan Muşoiu, Jan-Christoph Oetjen

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS EELARVEHINNANGU ESITAVAS KOMISJONIS

31	+
ECR	Ruggero Razza, Bogdan Rzońca
NI	Thomas Geisel
PPE	Georgios Aftias, Isabel Benjumea Benjumea, Andrzej Buła, Gheorghe Falcă, Janusz Lewandowski, Fernando Navarrete Rojas, Danuše Nerudová, Hélder Sousa Silva
PfE	Christophe Bay, Tomasz Buczek, Tamás Deutsch, Angéline Furet, Tiago Moreira de Sá, Auke Zijlstra
Renew	Fabienne Keller, Moritz Körner, Jan-Christoph Oetjen, Joachim Streit
S&D	Udo Bullmann, Jean-Marc Germain, Sandra Gómez López, Giuseppe Lupo, Ştefan Mușoiu, Matjaž Nemec, Carla Tavares, Nils Ušakovs
Verts/ALE	Ignazio Roberto Marino, Nicolae Ştefănuță

0	–

0	0

Kasutatud tähised:
+ : poolt
– : vastu
0 : erapooletu